

Sygn. akt IV RC 3/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Elżbieta Dorota Cylwik

Protokolant st.sekr.sądowy Agnieszka Masłowska

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa I. P.

przeciwko E. P. i A. P.

o alimenty

I. Powództwo oddala.

II. Odstępuje od obciążania stron kosztami.

Sygn. akt IV RC 3/15

UZASADNIENIE

I. P. wniosła o zasądzenie od pozwanych solidarnie E. P. i A. P. alimentów w kwocie 2.100 złotych miesięcznie (k. 3). Ostatecznie zażądała zasądzenia od każdego z pozwanych alimentów w kwocie po 2.100 złotych miesięcznie (k. 60).

Podniosła, iż pozwani są jej rodzicami. Powódka jest osobą pełnoletnią, uczy się w trybie dziennym w Szkole Policealnej nr 1 Ochrony (...) w B., na kierunku technik elektroradiolog. Pozwani od marca 2012 roku zaprzestali jej utrzymywania, nie wpuścili jej do domu. Mimo to powódka spłacała kredyty rodziców w (...) (...). Powódka zamieszkała u babci i regulowała w całości opłaty za mieszkanie. Powódka próbowała utrzymać się z prac dorywczych, ale rozpoczęcie nauki w trybie dziennym uniemożliwia jej obecnie pracę. Miesięczny koszt własnego utrzymania określiła ona na kwotę 2.100 zł. Pozwany utrzymuje się z dobrze płatnych prac dorywczych, a pozwana z wynagrodzenia za pracę w Spółdzielni (...) i z emerytury swojej matki, w kwocie ok. 1.450 zł miesięcznie (k. 4-5, 61).

Pozwani E. P. i A. P. wniesli o oddalenie powództwa (stanowisko zajęte do protokołu rozprawy z dnia 20 lutego 2015 roku zn. czas. 00:01:18 k. 57).

Sąd ustalił co następuje:

I. P. (ur. (...)) pochodzi ze związku małżeńskiego A. P. i E. M. z d. W. (odpis skrócony akty urodzenia k. 44).

Powódka ma 24 lata. Od września 2014 roku jest uczennicą Szkoły Policealnej Nr 1 Ochrony (...) w B. na I semestrze na kierunku (...) elektroradiolog, przewidywany termin ukończenia nauki to styczeń 2017 roku (zaświadczenie k. 6). Szkołę średnią ukończyła w roku 2011. Następnie rozpoczęła naukę w szkole policealnej BHP, której nie ukończyła. Potem była studentką (...) w B. na kierunku ochrona zdrowia.

Jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w B. jako osoba poszukująca pracy, od dnia 12 grudnia 2014 roku (zaświadczenie k. 7). Od roku 2011 podejmowała prace dorywcze, pracowała w (...), roznosiła ulotki, z dochodem ok. 1.500 zł miesięcznie (zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2015 roku zn. czas. 00:02:00 i dalej). W roku 2012 była zatrudniona w firmie reklamowej (zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 20 lutego 2015 roku zn. czas. 00:01:30). W roku 2013 jej dochód brutto wyniósł 5.884,17 zł (PIT-36 k. 36-43).

Splaca kredyt, zaciągnięty w roku 2013 na kwotę 15.000 zł, z ratą miesięczną w wysokości 500 zł. W czerwcu 2012 roku uiściła za rodziców ratę pożyczki w (...) (k. 74), a w grudniu 2013 roku w (...) (k. 73).

Deklarowała, iż objęta jest odpłatną pomocą rehabilitanta – musi uiścić ok. 400 zł. Zamieszkuje na stałe u swojej babci macierzyńskiej Z. W. – na powódce spoczywa ciężar ponoszenia opłat za mieszkanie babci. Tymczasowo zamieszkuje u swojego chłopaka.

Od grudnia 2014 roku wysokość czynszu za mieszkanie Z. W. wynosi 381,09 zł (k. 13), opłata za energię elektryczną to ok. 70 zł miesięcznie (k. 14), za gaz 18 zł (k. 15). W okresie od maja 2012 roku do listopada 2014 roku powódka uiściła na poczet czynszu za mieszkanie kwotę ponad 10.000 zł (informacja Spółdzielni Mieszkaniowej k. 12).

Z. W. otrzymuje emeryturę w wysokości 1.456,42 zł netto miesięcznie (k. 62), którą od kwietnia 2014 roku pobiera pozwana,.

K. powódka bezskutecznie wzywała pozwanych do dobrowolnego uiszczenia alimentów na jej rzecz, w kwocie 2.100 zł miesięcznie (k. 8-11) ale bezskutecznie.

E. P. ma 43 lata. Jest zatrudniona w Spółdzielni (...) w K., z wynagrodzeniem brutto 1.680 zł miesięcznie (k. 49). Zaciągnęła kredyty w (...), z miesięczną ratą w wysokości 668,49 zł i 180,55 zł (harmonogram spłat k. 46-48, 69-71), pożyczki w K.-u, z miesięczną ratą w wysokości 40 zł i 50 zł (k. 50 i 72), kredyt w S. C. Banku, z miesięczną ratą w wysokości 219,99 zł (k. 52) oraz w (...) (k. 53). Deklarowała, iż obecnie splaca pożyczkę konsolidacyjną, na kwotę łączną 40.000 zł – płatność została rozłożona na kilka lat.

A. P. ma 46 lat, z zawodu mechanik maszyn budowlanych. Posiada doświadczenie zawodowe przy pracach wykończeniowych w budownictwie. Jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna w PUP w B., bez prawa do zasiłku, od sierpnia 2014 roku. Uprzednio posiadał status osoby bezrobotnej w okresie od kwietnia 2013 roku do kwietnia 2014 roku (k. 54-55, 76).

Pozwani zamieszkują wspólnie z dwójką dzieci – 15- i 20-letnim, uczniami odpowiednio II klasy gimnazjum i IV klasy technikum. Czynsz za mieszkanie od lutego 2015 roku wynosi 664,30 zł (k. 51) – 233 zł po uwzględnieniu dodatku mieszkaniowego (zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 20 lutego 2015 roku zn. czas. 00:13:46), opłata za energię elektryczną ok. 90 zł (k. 56).

Sąd zważył co następuje.

Zgodnie z art. 133 § 1 i 3 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Osiągnięcie samodzielności przez dziecko, w rozumieniu art. 133 k.r.o., zakłada zdobycie przez nie odpowiadających jego uzdolnieniom i predyspozycjom kwalifikacji zawodowych. Rodzice winniłożyć na utrzymanie i wykształcenia także pełnoletniego dziecka, zdobywającego kwalifikacje zawodowe, odpowiadające jego uzdolnieniom i predyspozycjom, np. uczącego się w szkole pomaturalnej lub studiującego na wyższej uczelni. Warunkiem jest tylko, by był to czas rzeczywistej nauki (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1998 roku, sygn. akt I CKN 898/97).

Stosownie do treści art. 135 § 1 k.r.o wysokość świadczeń alimentacyjnych uzależniona jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do alimentacji oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Przez usprawiedliwione potrzeby, o jakich mowa w art. 135 k.r.o., należy rozumieć potrzeby bieżące, w zakresie utrzymania: materialne (wyżywienie, ubranie, mieszkanie, ogrzewanie, oświetlenie, leczenie w razie choroby) i niematerialne (duchowe, religijne, kulturalne) oraz potrzeby w zakresie wychowania, których zaspokojenie zapewni uprawnionemu rozwój fizyczny i umysłowy, pieczę, pielęgnację, odpowiednie wykształcenie, przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie. W tym miejscu podkreślić należy, iż usprawiedliwione potrzeby obejmują nie tylko te elementy, które zapewniają uprawnionemu minimum egzystencji, ale też normalne warunki bytowania, odpowiadające jego wiekowi, stanowi zdrowia i indywidualnym potrzebom – jeżeli uprawniony nie może zaspokoić ich samodzielnie, własnymi siłami. Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za usprawiedliwione należy brać pod uwagę z jednej strony możliwości zobowiązanego – z drugiej zaś strony zakres i rodzaj potrzeb uprawnionego. Zawsze jednak jest konieczne zapewnienie dziecku podstawowych warunków egzystencji w postaci wyżywienia, zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosownej do wieku odzieży, środków na ochronę zdrowia, kształcenia podstawowego i zawodowego oraz środków na ochronę jego osoby i majątku.

Ponadto podkreślić należy, że wymiar świadczeń alimentacyjnych w obowiązującym porządku prawnym wyznacza zasada równej stopy życiowej dzieci z rodzicami.

Reasumując: zakres świadczeń alimentacyjnych wyznaczają zatem z jednej strony usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, z drugiej strony zaś możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego. Współzależność pomiędzy tymi dwoma czynnikami wyraża się w tym, że usprawiedliwione potrzeby powinny być zaspokojone w takim zakresie, w jakim pozwalają na to możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego.

Biorąc pod uwagę ustalony w sprawie stan faktyczny, celem niniejszego postępowania było rozstrzygnięcie, czy powódka jest osobą samodzielną w rozumieniu art. 133 § 1 k.r.o. oraz wtórnie, czy jest ona osobą pozostającą w niedostatku, art. 133 § 2 k.r.o.

Powódka ukończyła naukę w szkole średniej w roku 2011. Następnie dwukrotnie rozpoczynała naukę w szkołach policealnych, nie kończąc żadnej z nich. Co najmniej od roku 2011 podejmowała ona prace zarobkowe. W roku 2014 powódka rozpoczęła naukę w Szkole Policealnej Nr 1 Ochrony (...) w B. na kierunku technik elektroradiolog, w trybie dziennym, z przewidywanym terminem ukończenia nauki w styczniu 2017 roku.

Zgodnie z powszechnie akceptowanym poglądem Sądu Najwyższego dziecko, które osiągnęło nie tylko pełnoletniość, lecz także zdobyło wykształcenie umożliwiające podjęcie pracy zawodowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli np. chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje uzasadnienie w dotychczas osiągniętych wynikach (wyr. SN z 24.3.2000 r., I CKN 1538/99, L.). Jeżeli jednak dziecko pełnoletnie, już przygotowane do pracy, zaniedbuje studia, z własnej winy nie zdaje we właściwym terminie egzaminów, a zwłaszcza powtarza lata studiów, ustaje obowiązek rodziców do dalszego dostarczania mu środków utrzymania (por. m.in. wyr. SN: z 12.9.1969 r., III CRN 524/69, OSN 1970, Nr 6, poz. 114; z 8.8.1980 r., III CRN 144/80, OSN 1981, Nr 1, poz. 20 i z 12.2.1998 r., I CKN 499/97, Legalis; por. też J. Gwiazdomorski, [w:] System PrRodz, s. 1013) (K. Pietrzykowski, Komentarz do art. 133 k.r.o. Legalis 2015).

Wobec powyższego ustalić należało, iż powódka zdobyła wykształcenie pozwalające jej na podjęcie pracy zawodowej. Do ukończenia szkoły średniej rodzice łożyli na jej utrzymanie. Podjęte przez powódkę obecnie kształcenie nie może zostać uznane za kontynuowanie nauki w rozumieniu art. 133 k.r.o. – zamiar kontynuowania nauki nie znajduje bowiem uzasadnienie w dotychczas osiągniętych przez nią wynikach kształcenia. Oczywiście nie sposób odmówić powódce prawa do poszerzania swojej wiedzy. Ukończenie szkoły policealnej na kierunku technik elektroradiolog najprawdopodobniej wzmocni pozycję powódki na rynku pracy i ułatwi jej znalezienie lepiej płatnej pracy. Tym niemniej sam fakt kontynuowania nauki nie uzasadnia alimentowania jej przez rodziców, skoro już po szkole średniej osiągnęła ona możliwość podjęcia pracy zarobkowej, którą zresztą wykonywała, uzyskując dochody rzędu ok. 1.500

zł miesięcznie, co sama przyznała. Nie budzi wątpliwości Sądu, iż ukończenie szkoły policealnej pozwoli powódce na podniesie kwalifikacji, to jednak nie konsultowała ona zamiaru podjęcia dodatkowego kształcenia z pozwanymi. Co najmniej od roku 2011-2012 była ona osobą samodzielną – jak sama podała była w stanie spłacać kredyty rodziców oraz opłacać mieszkanie babci.

Ustalając, iż powódka jest osobą samodzielną w rozumieniu art. 133 § 1 k.r.o., należało w dalszej kolejności ocenić żądanie pozwu przez pryzmat przesłanek art. 133 § 2 k.r.o., który stanowi, iż poza niesamodzielnym dzieckiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

Jeżeli obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka wygasł wskutek osiągnięcia przez nie zdolności do samodzielnego utrzymywania się, później zaś znalazło się ono w niedostatku, rodzice obowiązani są do alimentacji na zasadach ogólnych przewidzianych w art. 133 § 2 i według kolejności przewidzianej w art. 129.

Niedostatek jest pojęciem niedookreślonym. Najogólniej biorąc, w niedostatku znajduje się ten, kto nie może własnymi siłami zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb, o których mowa w art. 135 § 1, w szczególności nie ma niezbędnych ku temu środków i nie może ich uzyskać przy wykorzystaniu swoich możliwości zarobkowych. Jeżeli własnymi siłami może zaspokoić swoje potrzeby tylko częściowo, obowiązek alimentacyjny zobowiązanego ogranicza się do ich niezaspokojonej części (por. m.in. wyr. SN z 20.2.1974 r., III CRN 388/73, OSN 1975, Nr 2, poz. 29; wyr. SN z 19.5.1975 r., III CRN 55/75, OSN 1976, Nr 6, poz. 133; wyr. SN z 20.1.2000 r., I CKN 1187/99, L.). Niedostatek stanowi usprawiedliwioną przesłankę obowiązku alimentacyjnego wtedy, gdy jego przyczyną są okoliczności niezależne od woli ubiegającego się o alimenty. Roszczenie alimentacyjne więc nie przysługuje osobie, która z własnej winy nie wykorzystuje swoich zdolności do pracy i wskutek tego popada w stan niedostatku. Stan niedostatku usuwają wszelkie dochody, jakie uprawniony do alimentacji może osiągnąć i zużyć na zaspokojenie swych potrzeb, w szczególności wynagrodzenie za pracę lub świadczone usługi, dochody uzyskiwane z posiadanego majątku, świadczenia emerytalne lub rentowe, renty odszkodowawcze itp. (K. Pietrzykowski, Komentarz do art. 133 k.r.o. Legis 2015).

Zasądzenie alimentów w tym trybie wymaga ponadto uwzględnienia sytuacji materialnej osób zobowiązanych – zasądzone alimenty nie mogą doprowadzić do tego, aby zobowiązany do płacenia sam znalazł się w niedostatku.

Stanowisko powódki w zakresie jej sytuacji materialnej było niespójne. Przede wszystkim podała ona, iż od 2012 roku pozostawała na utrzymaniu babci, a następnie, że sama ponosiła opłaty za jej mieszkanie – co potwierdza informacja spółdzielni mieszkaniowej - powódka w okresie od maja 2012 roku do listopada 2014 uiszcza tytułem opłat za mieszkanie kwotę łączną ok. 10.000 zł (k. 12). Z przedłożonych do akt paragonów i faktur, na okoliczność sytuacji materialnej powódki, jednoznacznie wynika, iż posiada ona środki finansowe na wydatki zbytkowe, w tym zakup droższych kosmetyków (k. 66, 68).

Niesporne było, iż w latach 2011-2014 powódka podejmowała prace zarobkowe, z dochodem rzędu 1.500 zł.

O osobie ubiegającej się o alimenty z powodu niedostatku można mówić wówczas, gdy nie potrafi ona zaspokoić samodzielnie swych potrzeb na poziomie zbliżonym do minimum socjalnego. Według danych Instytutu Pracy i (...) na czerwiec 2014 roku, minimum socjalne w 1-osobowym gospodarstwie domowym to 1.078, 12 zł, a w 2-osobowym 893,06 zł w przeliczeniu na osobę. Niezależnie więc, czy powódka prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z babcią, czy z chłopakiem – biorąc pod uwagę powyższe ustalenia – zdaniem Sądu jest ona w stanie, przy dołożeniu należytej staranności, uzyskać dochód miesięczny w wysokości co najmniej 893,06 zł.

Dodatkowo Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z informacją PUP powódka posiada status osoby poszukującej pracy a nie status osoby bezrobotnej – będąc bezrobotnym poszukuje się zatrudnienia. Poszukujący pracy natomiast, to taka osoba, która poszukuje pracy, ale nie ma prawa do statusu bezrobotnego, bo np. jest zatrudniona, osiąga przychody z tytułu najmu lub renty, jest właścicielem gospodarstwa rolnego powyżej 2ha przeliczeniowych.

Wobec powyższego należało ustalić, iż powódka nie znajduje się w stanie niedostatku.

Biorąc pod uwagę ustaloną sytuację materialną pozwanych oraz okoliczność ciąży na nich obowiązku alimentacyjnego względem dwójki młodszych dzieci – uczących się odpowiednio w szkole średniej i gimnazjum – Sąd ustalił, iż nie są oni w stanie pomagać finansowo powódce. Dodatkowo Sąd miał przy tym na uwadze zeznania powódki, iż gdyby mieszkała z rodzicami, to nie miałyby co zjeść i w co się ubrać (zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 1 kwietnia 2015 roku zn. czas. 01:05:58).

Powódka pracowała uprzednio, ma doświadczenie zawodowe, więc jej możliwości znalezienia zatrudnienia są znaczne. Podejmując kształcenie w trybie dziennym powinna ona liczyć się z tym, że będzie musiała samodzielnie ponieść jego koszty. Dorosły, zdrowy i zaradny życiowo człowiek powinien w pierwszym rzędzie starać się wykorzystać własne możliwości samodzielnego utrzymania się, a dopiero potem liczyć na pomoc alimentacyjną.

Biorąc pod uwagę powyższe powództwo oddalono.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.